

Dodatna vprašanja in odgovori □ uživajte v učenju

1. Nariši sinapso med dvema živčnima celicama in razloži nastanek postsinaptičnega inhibicijskega potenciala. str 150

2. Nariši Golgijev kitni refleks in razloži delovanje!

3. Zaporedje dogodkov v živčno-mišičnem stiku in v mišični celici, ki povzroči mišično krčenje (naštej)!

- elektrokemični dražljaj prispe dokončnih vejc nevrita alfa motonevrona
- acetilholin prenese dražljaj na motorično končno ploščico in povzroči akcijski potencial
- dražljaj se po transverzalnih tubulih širi v notranjost mišične celice
- povezanost transverzalnih tubulov z razširitvami sarkoplazemskega retikuluma povzroči odpiranje Ca kanalov v membrani cistern; sledi prehajanje kalcija v sarkoplazmo
- Ca vpliva na regulacijske proteine tako, da je možna povezava med aktinom in miozinom
  - (Ca se veže na troponin C; ta vez premakne troponin I stran od miozin ATP-aze (prekine se njegova inhibicija) in troponin T tako, da potegne tropomiozin stran od specifičnih vezalnih mest na aktinu)

4. Na sliko sarkomere vriši vse tri vrste proteinov miofibrile!

5. Biokemične in funkcionalne značilnosti glikolitičnih hitrih mišičnih celic!

	oksidacijske počasne	oksidacijske hitre	glikolitične hitre
hitrost krčenja			hitra
aktivnost miozin ATP-aze			velka
vir energije za sintezo ATP-ja			glikoliza
aktivnost glikolitičnih encimov			velika
število mitohondrijev			majhno
število kapilar			malo
koncentracija mioglobina			nizka
koncentracija glikogena			visoka
premer vlaken			velik
utrudljivost			hitra
barva			bela

6. Nariši krivuljo moči v odvisnosti od sile in hitrosti, ki ju mišica razvije!

7. Naštej metode za povečevanje gibljivosti. Razloži pasivno raztezanje!

- pasivno raztezanje
- agonist napni – sprosti
- antagonist napni - sprosti
  - pasivno/statično raztezanje: s počasnim gibom gremo v položaj, pri katerem se raztegne skrajšana mišica; gib uskladimo z dihanjem – izdih; pri raztegovanju mišice nam pomaga sila teže ali neka druga zunanja sila. V položaju običajno vztrajamo 15 do 30 sek.
Ker gremo v končni položaj počasi, je draženje MV minimalno in ne pride do refleksnega povečanja napetosti v mišici, ki jo raztegujemo. Vztrajanje v položaju dočen čas aktivira Golgijeve kitne organe, ki povzročijo inhibicijo alfa motonevronov; posledica je zmanjšanje napetosti v mišici, ki jo raztezamo. Ob izdihu in zavestni sprostitvi to omogoča dodatno povečanje amplitude giba.

8. Piramidna proga!

- Pred vsakim gibom se oblikuje generalni ukaz, ki v motorični skorji spremeni aktivnost živčnih celic; nevriti teh celic se spuščajo do alfa motonevronov v spodnjem delu možganskega debla ali v srednjem sivem delu hrbtenjače. Ta direktna descendna pot se imenuje piramidna ali kortikospinalna proga. Po tej poti **potuje** neposredno **povelje za gib**. Kortikospinalna proga ima večji vpliv na alfa motonevrone, ki aktivirajo mišice, ki so vključena v bolj diskretna, fina gibanja prstov, rok, oči, obraznih mišic.

9. Funkcije malih možganov-naštej! Nariši vse povezave malih možganov z ostalimi deli živčno-mišičnega sistema.

□ funkcije:

1. koordinirajo hitre gibe
  2. sodelujejo pri pripravi gibov
  3. zaustavijo gib na predvideni točki
  4. uravnavajo časovno zaporedje gibov
  5. sodelujejo pri vzdrževanju pokončne drže in ravnotežja
- NARIŠI

10. Kako se kodirajo informacije v receptorjih?

1. glede na vrsto energije □ kemična, mehanska, toplotna, elektromagnetna □ specifičnost receptorjev
2. glede na intenzivnost draženja □ število impulzov/sek
3. glede na telesno področje □ preslikava telesnih področij v somatosenzorični skorji

11. Splošna anaerobna dinamična vzdržljivost je med ostalim odvisna tudi od kapacitete puferskega sistema. Razloži pufiranje mlečne kisline!

- Delovanje bikarbonatnega pufrja pri povečanju koncentracije vodikovih ionov. Poveča se koncentracija CO_2 in zmanjša koncentracija HCO_3^- . Namesto močnejše mlečne

kislina se poveča koncentracija šibkejše ogljikove kisline in laktata (soli mlečne kisline) $\rightleftharpoons \text{CO}_2 + \text{H}_2\text{CO}_3 \rightleftharpoons \text{H}^+ + \text{HCO}_3^-$

12. Značilnosti dolgotrajne splošne aerobne vzdržljivosti.

- čas trajanja: nad 30 min
- energijski viri: izrabljanje oksidacijske energije v 80-85%
- omejitveni dejavniki:
  - velikost relativne maksimalne porabe kisika
  - učinkovitost izrabe maksimalne količine kisika
  - kapilarna mreža
  - zaloge glikogena

13. Kaj neposredno vpliva na oksigenacijo mišičnih celic?

- prekrvavljenost tkiv (MVS, prerazporeditev cirkulacije)
- oksiforna kapaciteta krvi (koncentracija aktivnega hemoglobina, koncentracija eritropoetina)
- sposobnost celic, da porabijo prinesen kisik (arterio-venska razlika kisika)

14. Na kratko razloži hormonsko stanje med telesnim naporom, ki traja vsaj 30 minut.

- Pri naporu ki traja vsaj trideset minut . $\rightleftharpoons$ poveča se aktivnost nadledvičnih žlez $\rightleftharpoons$ adrenalin, noradrenalin; skorja nadledvične žleze izloča kortizol, $\rightleftharpoons$ koncentracija testosterona se zmanjša, izloča se tudi rastni hormon (katabolizem M), poveča se tudi izločanje adurtskega hormona in aldosterona (za uravnavanje volumna in elektrolitske sestave telesnih tekočin)

15. Homeostaza toplote. Na kratko razloži mehanizme za oddajanje toplote

- konvekcija je prehajanje toplote iz enega mesta na drugo z gibanjem ogrte snovi s pomočjo krvi in zraka. Kri prenaša toploto na površino telesa. Zrak, ki se na površini kože segreje se dvigne , nadomesti ga hladnejši.
- kondukcija je prehajanje toplote iz enega telesa na drugega. Telesi sta v neposrednem stiku. Toplota se giblje s toplejšega predmeta na hladnejšega.
- radiacija je prenos toplote iz toplejšega predmeta na hladnejšega. Telesi nista v neposrednem stiku. Toplota se prenaša s pomočjo elektromagnetnih valov.
- evaporacija je oddajanje toplote z izparevanjem telesne tekočine s površine kože in z izdihanim zrakom